

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL												

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **10 maja 2019 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 27 stron (zadania 1–31).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

NOWA FORMUŁA

MWO-R1_1P-192

Zadanie 1. (0–1)

O procesie społecznym

Silna więź łączy dziecko z rodzicami, którzy są dla niego najważniejszymi osobami przekazującymi wiedzę o otaczającym świecie i jego regułach. Związek ten sprawia, że dziecko łatwo utożsamia się z rodzicami i bez trudu, wręcz automatycznie, przejmuje i internalizuje ich sposób widzenia świata, ich wartości, postawy, wzory zachowań.

Na podstawie: B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2008, s. 156, 158–159.

Podaj nazwy procesu społecznego i środowiska społecznego, których dotyczy tekst.

Proces społeczny –

Środowisko społeczne –

Zadanie 2. (0–3)

Tekst 1. O koncepcji obcości według Jana Stanisława Bystronia

[...] [W]yobrażenia o obcych są logicznym następstwem zawyżonych wyobrażeń na temat grupy własnej. Pozytywnemu, wyidealizowanemu autoobrazowi danej grupy odpowiadają negatywne, pejoratywne wyobrażenia na temat grup obcych, w których podkreśla się niższość obcych, ich śmieszność.

Z. Benedyktowicz, *Portrety obcego. Od [...] do symbolu*, Kraków 2000, s. 59.

Tekst 2. O postrzeganiu kultury rosyjskiej przez Jakutów

„Wszystkim wiadomo było, że Rosjanie to wyższa nacja. [...] Jakut zawsze powinien podporządkować się Rosjaninowi. [...] Za Chruszczowa wstydziliśmy się, że jesteśmy Jakutami. [...] Wstydziliśmy się mówić po jakucku. Kto lepiej znał rosyjski, ten wyżej trzymał głowę. Jakuci starali się posyłać dzieci do klas rosyjskich”. [...] Wartości kultury tradycyjnej [Jakuci] odrzucali z nadzieją, że taka postawa uwolni ich od piętna „dzikusa”, a przede wszystkim umożliwi samorealizację, rozwój. Ich światopogląd kształtował się z dala od wioskowej małej ojczyzny, a często na pozarepublikańskich uniwersytetach.

Wielka Syberia Małych Narodów, red. E. Nowicka, Kraków 2000, s. 174–175.

2.1. Rozstrzygnij, czy koncepcja zaprezentowana w tekście 1. jest adekwatna do postaw mniejszościowej grupy etnicznej przedstawionej w tekście 2. Swój wybór uzasadnij, odnosząc się do obu tekstów.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.2. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W obu tekstach przedstawiono zjawisko

- A. ksenofobii.
- B. anomii społecznej.
- C. stereotypowego postrzegania grup.
- D. międzygrupowej kontroli społecznej.

2.3. Wyjaśnij uwarunkowania ruchliwości pionowej na obszarach, których dotyczy tekst 2.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

O typie społeczeństwa

Profesor Lesław Haber wymienia charakterystyczne desygnaty tego pojęcia:

„(1) społeczność posiada rozwinięte środki do wytwarzania, przekazywania informacji i komunikacji;

(2) zdecydowana większość społeczeństwa posiada umiejętności w zakresie posługiwania się i wykorzystania technologii [...], które stanowią podstawę zatrudnienia i utrzymania”.

doi.prz.edu.pl; pl.depositphotos.com

Podaj nazwę typu społeczeństwa, którego dotyczą materiały źródłowe.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.1.	2.2.	2.3.	3.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 4. (0–1)

O jednej z mniejszości narodowych w Rzeczypospolitej Polskiej

Kazimierz Wielki zezwolił mieszkającym we Lwowie przedstawicielom tej mniejszości sądzić się według własnego prawa. Jako chrześcijanie żyli na ogół w zgodzie zarówno z ludnością polską, jak i ruską. Z biegiem czasu coraz bardziej asymilowali się z Polakami, co wiązało się z ich stopniowym bogaceniem się. Tylko biedniejsi ulegali rutenizacji. Byli kupcami, rzemieślnikami, tłumaczami-dyplomatami oraz właścicielami ziemskimi. Ceniąc sobie wykształcenie, dochowali się lekarzy, inżynierów i artystów. W następstwie drugiej wojny światowej osiedlili się w Polsce centralnej i zachodniej. Prócz kościołów w Krakowie i Gliwicach, ich obrządek wyznaniowy – o nazwie zawierającej nazwę ich narodu – był kultywowany także w Gdańsku. Dziś liczbę ich potomków przybyłych do Polski przed wiekami ocenia się na kilka tysięcy.

Na podstawie: www.lwow.com.pl

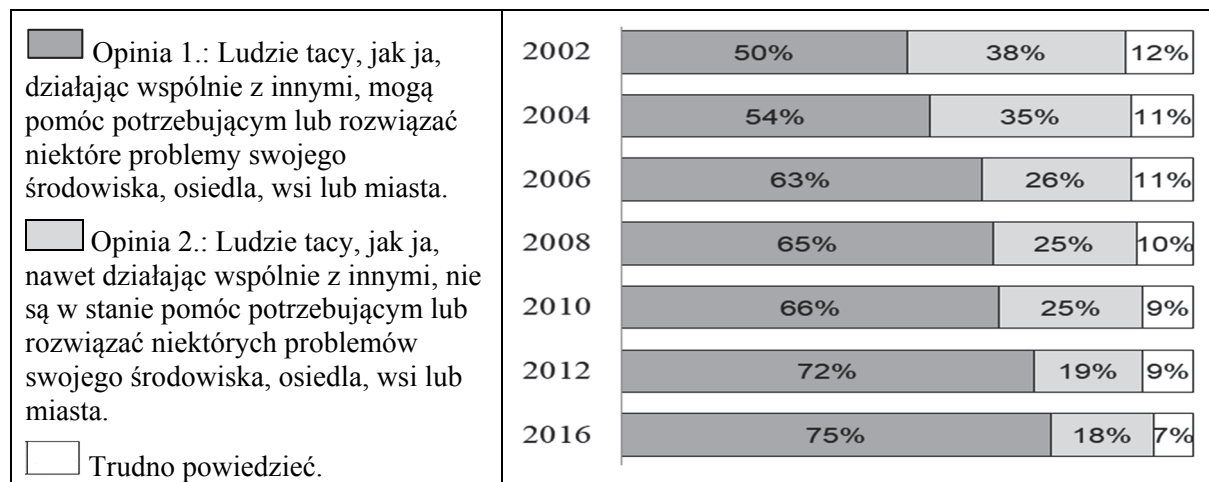
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Tekst dotyczy mniejszości

- A. żydowskiej.
- B. ukraińskiej.
- C. ormiańskiej.
- D. łemkowskiej.

Zadanie 5. (0–1)

Wykres. Odpowiedzi na pytanie: Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?

Na podstawie: *Gotowość do współpracy*, Komunikat z badań CBOS BS/22/2016.

Na podstawie wykresu oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W latach 2004–2008 spadł o 10% odsetek respondentów uznających, że bliższa ich poglądom jest druga opinia.	P	F
2.	Badania z 2016 roku wskazują, że co siódmy ankietowany nie wybierał żadnej z dwóch zaprezentowanych opinii.	P	F
3.	W latach 2002–2016 odnotowano systematyczny wzrost odsetka respondentów uznających, że bliższa ich poglądom jest pierwsza opinia.	P	F

Zadanie 6. (0–1)

Tabela. Współczynnik Giniego* i PKB *per capita* w wybranych państwach

Nazwa państwa	Współczynnik Giniego*	PKB <i>per capita</i> (w USD)
Dania	0,247	56 444
Haiti	0,595	784
Japonia	0,249	38 440
Nigeria	0,429	1 994
Rosja	0,375	27 834

* Współczynnik Giniego – wskaźnik, który pokazuje nierówności w dochodach danego społeczeństwa; należy interpretować go w ten sposób, że im jest wyższy, tym nierówności w dochodach w danym kraju są większe.

Na podstawie: P. Kawala, *Mierniki rozwoju gospodarczego, czyli jak obiektywnie mierzyć świat*, „Analiza Unia Europejska.org”, nr 4/2012, s. 5–6; imf.org

Rozstrzygnij, czy w przypadku państw przedstawionych w tabeli występuje zależność między PKB *per capita* a rozwarstwieniem społecznym. Swój wybór uzasadnij, przytaczając dane.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 7. (0–1)

O zadaniach instytucji rynku kapitałowego w Rzeczypospolitej Polskiej

Instytucja ta powinna zapewniać:

- koncentrację podaży i popytu na papiery wartościowe dopuszczone do obrotu [...] w celu kształtowania powszechnego kursu;
- bezpieczny i sprawny przebieg transakcji i rozliczeń;
- upowszechnianie jednolitych informacji umożliwiających ocenę aktualnej wartości papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu [...].

www.[...].pl

Podaj pełną nazwę instytucji, której dotyczy tekst.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	4.	5.	6.	7.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 8. (0–1)

Fragmenty reklam społecznych

www.wiescilubonskie.pl; konkurs.kampaniespoleczne.pl

Wyjaśnij – odnosząc się do obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej unormowań prawnych – do jakiego działania na rzecz organizacji pożytku publicznego zachęcają przedstawione reklamy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

O jednym z pojęć społecznych

W klasycznej koncepcji amerykańskiej (Gabriela Almonda) pojęcie to definiowano jako całokształt indywidualnych postaw i orientacji politycznych uczestników danego systemu. Większość naukowców skłaniała się ku pogładowi, że związane jest ono z subiektywnym wymiarem polityki, na który składają się znaczące polityczne: przekonania, postawy oraz wartości. W nauce polskiej najczęściej obejmuje się tym pojęciem także zachowania polityczne. Mamy wówczas do czynienia z 4 komponentami: poznawczym (wiedza o polityce), aksjologicznym (wartości polityczne), oceniająco-afektywnym (przekonania, oceny, opinie dotyczące sfery politycznej) oraz behawioralnym (zachowania polityczne).

Na podstawie: W. Jakubowski, P. Załęski, Ł. Zamęcki, *Nauka o polityce. Zarys koncepcji dyscypliny*, Pułtusk 2013, s. 270–276.

Podaj nazwę pojęcia opisanego w tekście.

.....

Zadanie 10. (0–2)

O systemie ochrony zdrowia w USA w końcu pierwszej dekady XXI wieku

1. W Stanach Zjednoczonych całkowite wydatki na ochronę zdrowia, publiczne i prywatne łącznie, są najwyższe na świecie.
2. Jednocześnie – w porównaniu z innymi krajami rozwiniętymi – państwo przeznacza mniej środków na finansowanie ochrony zdrowia.
3. W debacie publicznej mówi się o większej roli instytucji sektora prywatnego i o finansowej odpowiedzialności jednostki.
4. Źródłem finansowania opieki zdrowotnej osób w wieku do 65 lat są prywatne, sponsorowane przez pracodawców, grupowe ubezpieczenia zdrowotne.
5. Zaletą tych rozwiązań jest duża elastyczność dostosowania usług opieki zdrowotnej do preferencji konsumentów.
6. W 2006 roku ponad 15,8% ludności pozostawało poza systemem ubezpieczeń zdrowotnych, zarówno państwowych, jak i prywatnych.

Na podstawie: W. Rutkowski, *Współczesne państwo dobrobytu*, Warszawa 2009, s. 179.

10.1. Uzupełnij zdanie – wpisz właściwy numer.

Zdanie zawierające opinię oznaczono numerem

10.2. Rozstrzygnij, czy przedstawiony w tekście system opieki i ubezpieczeń zdrowotnych jest charakterystyczny dla klasycznego państwa dobrobytu (państwa socjalnego). Swoj wybór uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –
.....
.....
.....

Zadanie 11. (0–1)

O jednej z cech państwa

[...] [O]znacza ona „możliwość samodzielnego określania przez władze państwa jego interesów, reprezentowania go na scenie międzynarodowej [...] oraz możliwość swobodnego decydowania o tym, co się dzieje na terytorium objętym tą władzą”. Chodzi zatem o prawo, ale i zdolność do podejmowania ostatecznych, wiążących decyzji w odniesieniu do [...] terytorium państwa.

T. Wiecech, *Ustroje federalne Stanów Zjednoczonych, Kanady i Australii*, Kraków 2009, s. 24.

Podaj nazwę cechy państwa opisanej w tekście.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.	10.1.	10.2.	11.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 12. (0–1)

O reżimie politycznym jednego z państw

Rozporządzenia i dekrety prezydenta mają [...] bardzo dużą moc prawną w przeciwieństwie do aktów Zgromadzenia Narodowego. [...] Pluralizm socjalny i ekonomiczny istnieje, jednak nikt nie może jego podmiotom zagwarantować ochrony przed ingerencją państwa. [...] Media są silnie kontrolowane przez władzę. [...] [W]ładza stara się przekonać obywateli, że polityka to zadanie prezydenta. [...] Liczba funkcjonariuszy milicji i żołnierzy wojsk wewnętrznych jest zastraszająco wysoka. Ich głównym zadaniem [...] jest zapewnienie bezpieczeństwa prezydentowi, rozpędzanie manifestacji i mitingów opozycji [...].

[...]votes.org

Uzasadnij, odnosząc się do odpowiedniej cechy, że opisany reżim nie ma charakteru totalitarnego, lecz – autorytarny.

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)

Fragment mapy politycznej Europy

Na podstawie: www.worldatlas.com

O ustrojach politycznych państw

Opis A. To państwo – poddane procesowi dewolucji – jest monarchią, w której głową państwa jest monarcha z dynastii Windsorów, a parlament jest dwuizbowy.

Opis B. To unitarne państwo jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję, a parlament jest dwuizbowy.

Opis C. To państwo – poddane procesowi regionalizacji – jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany przez specjalne kolegium składające się także z członków obu izb parlamentu na 7-letnią kadencję.

Do każdego opisu ustroju politycznego dopisz nazwę właściwego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 14. (0–3)

Przepisy prawne z jednej z polskich konstytucji

Art. 3.1. Organami Państwa, pozostającymi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy, Kontrola Państwowa.

Art. 28. Prezes Rady Ministrów i Ministrowie są odpowiedzialni politycznie przed Prezydentem Rzeczypospolitej i mogą być przez Niego w każdym czasie odwołani.

Art. 30.3. Uchwała Izby Połączonych, oddająca Prezesa Rady Ministrów lub Ministra pod sąd Trybunału Stanu, zapada większością 3/5 głosów [...].

Art. 57.2. Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania poszczególnej dziedziny z zakresu ustawodawstwa wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej [...].

Dz.U. [...], nr 30, poz. 227.

14.1. Rozstrzygnij, czy z przytoczonych przepisów prawnych można wnioskować o istnieniu klasycznego trójpodziału władzy. Swój wybór uzasadnij, odnosząc się do dwóch z tych przepisów.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

-
-

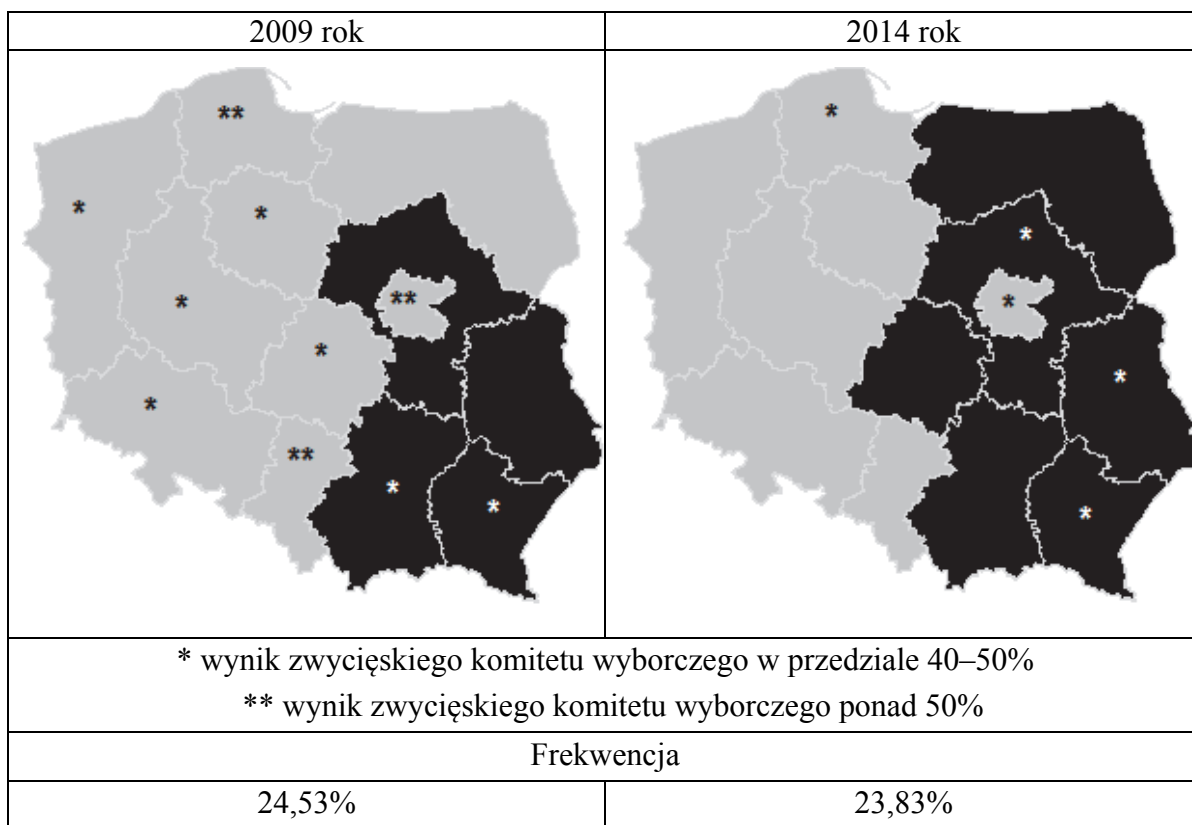
14.2. Podaj nazwę rodzaju odpowiedzialności członków rządu określonej w art. 30.3.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.	13.	14.1.	14.2.
	Maks. liczba punktów	1	2	2	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 15. (0–3)

Mapy. Wizualizacja rezultatów wyborów przeprowadzonych w Rzeczypospolitej Polskiej – komitety wyborcze zwycięskie w okręgach wyborczych

Na podstawie: pkw.gov.pl

15.1. Uzasadnij, odwołując się do trzech – zamieszczonych w materiale źródłowym – informacji, że wskazana wizualizacja nie dotyczy wyborów do Sejmu RP.

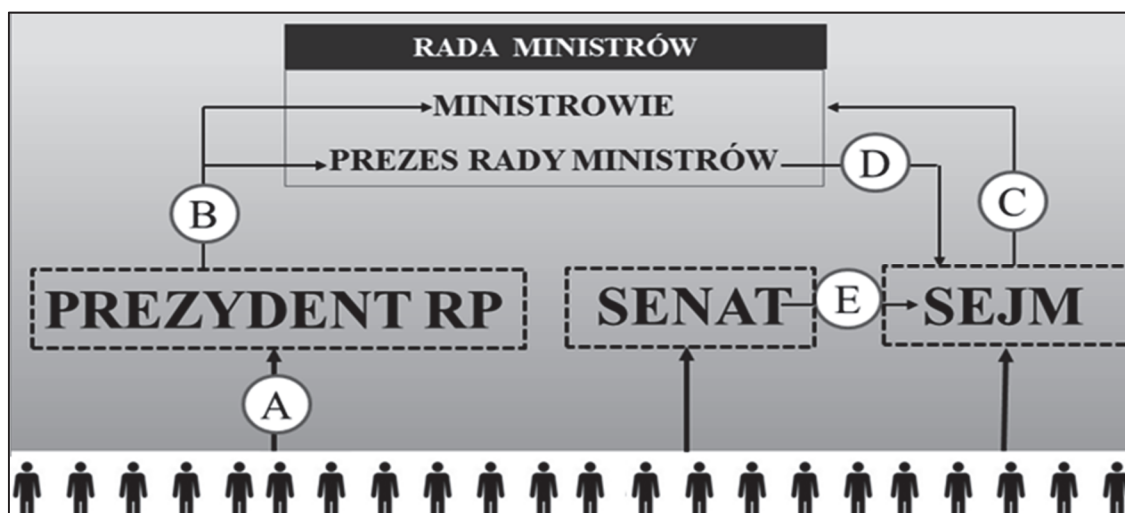
-
-
-

15.2. Uzupełnij fragment legendy do map – wpisz pełne nazwy tych partii politycznych, które utworzyły odpowiednie komitety wyborcze.

Barwa na mapach	Nazwa partii politycznej
	
	

Zadanie 16. (0–1)

Schemat. System władzy w Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie: Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Do każdego podanego działania przyporządkuj właściwą literę ze schematu.

przedstawienie exposé –

wyrażenie wotum nieufności –

Zadanie 17. (0–1)

Fragment skargi złożonej w Rzeczypospolitej Polskiej

Wnoszę o stwierdzenie, że art. 28 par. 1 i art. 30 par. 1 *kpk* w zakresie, w jakim uniemożliwiają przed sądami I instancji udział czynnika społecznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, są niezgodne z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 182 *Konstytucji RP*.

Jednocześnie wnoszę:

- 1) o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz skarżącego;
- 2) o zawieszenie lub wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 marca 2010 r. sygn. akt X Ka 69/10 – w przypadku nadania biegu niniejszej skardze.

Na podstawie: saos.org.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Organem właściwym do rozpatrzenia skargi, której fragment zaprezentowano, jest

- A. Sąd Najwyższy.
- B. Trybunał Konstytucyjny.
- C. Sąd Okręgowy w Warszawie.
- D. Naczelny Sąd Administracyjny.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1.	15.2.	16.	17.
	Maks. liczba punktów	2	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 18. (0–2)

Przepisy prawne z polskiej ustawy uchwalonej w 1987 roku

Przepis 1. Rzecznik bada, czy skutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji [...] nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

Przepis 2. Rzecznika powołuje Sejm na wniosek Prezydium Sejmu, zgłoszony po zasięgnięciu opinii Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego.

Przepis 3. Wniosek kierowany do Rzecznika jest wolny od opłat, nie wymaga zachowania szczególnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz osoby, której [...] sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy.

Przepis 4. Organ, organizacja lub instytucja, do których zwróci się Rzecznik, obowiązane są z nim współdziałać i udzielać mu pomocy [...].

Dz.U. 1987, nr 21, poz. 123.

18.1. Podaj pełną nazwę instytucji, której dotyczą przytoczone przepisy prawne.

.....

18.2. Podaj numer przepisu prawnego, który stracił aktualność. Swój wybór uzasadnij, przytaczając obowiązujące uregulowania w tym zakresie.

Numer –

Uzasadnienie –

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)

O kompetencjach kolegialnych organów samorządowych w Rzeczypospolitej Polskiej

Opis 1. Do kompetencji tego organu należy: przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu województwa, dokonywanie wydatków budżetowych oraz zgłaszanie propozycji zmian w budżecie województwa.

Opis 2. Do kompetencji tego organu należy: uchwalanie budżetu województwa oraz rozpatrywanie sprawozdań z wykonania budżetu województwa, sprawozdań finansowych województwa oraz sprawozdań z wykonywania wieloletnich programów województwa.

Na podstawie: Dz.U. 1998, nr 91, poz. 576, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Do każdego opisu dopisz nazwę organu, którego kompetencji dotyczy ten opis.

Opis 1. –

Opis 2. –

Zadanie 20. (0–1)

Nazwy wybranych aktów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej

Nazwa aktu 1. *Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy*

Nazwa aktu 2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników [...]

Nazwa aktu 3. Uchwała nr XXXVIII/961/2016 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu miasta stołecznego Warszawy na 2017 rok

Nazwa aktu 4. Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 stycznia 2017 r. w sprawie wyznaczenia terminu przeprowadzenia egzaminu sędziowskiego w 2017 r.

Uzupełnij tekst – wpisz właściwe numery.

Źródłem powszechnie obowiązującego prawa nie jest akt prawny, oznaczony numerem, wydany przez naczelny organ administracji. Źródłem takim jest natomiast akt wydany przez organ egzekutywy w celu wykonania ustawy, który to akt oznaczono numerem

Zadanie 21. (0–2)

Przepisy prawne z kodeksów obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej

Przepis 1. Karami są: 1) areszt; 2) ograniczenie wolności; 3) grzywna; 4) nagana.

Przepis 2. Kara nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego naruszenia.

Przepis 3. Sąd wymierza karę za usiłowanie w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego przestępstwa.

Dz.U. [...], nr 12, poz. 114, z późn. zm.; Dz.U. [...], nr 24, poz. 141, z późn. zm.;
Dz.U. [...], nr 88, poz. 553, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Do każdego przepisu prawnego dopisz nazwę kodeksu, w którym został on zamieszczony.

Przepis 1. –

Przepis 2. –

Przepis 3. –

Zadanie 22. (0–1)

Przepisy prawne z kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 11. Pełną zdolność [...] nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Art. 15. Ograniczoną zdolność [...] mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Dz.U. [...], nr 16, poz. 93, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Podaj nazwę zdolności, której dotyczą przytoczone przepisy prawne.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	18.1.	18.2.	19.	20.	21.	22.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	2	1
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 23. (0–3)

Informacje na podstawie uzasadnienia z pozwu

Spadkodawca Tadeusz Mysior, zamieszkały ostatnio w Gdańsku przy ul. Polnej 595/40, zmarł dnia 13 czerwca 2017 r. Spadkodawca był wdowcem, a pozostawił jako zstępne dwie pełnoletnie i pracujące córki – Weronikę Mysior (zam. w Łodzi przy ul. Pilotów 111/99) i Teresę Węgrzynowską (zam. w Krakowie przy ul. Pawiej 222A), które byłyby jedynymi spadkobiorcami w przypadku dziedziczenia ustawowego. W pozostawionym testamencie spadkodawca uczynił spadkobiercą tylko jedną z córek – Weronikę Mysior. Spadek to mieszkanie położone w Gdańsku przy ul. Polnej 595/40, którego wartość wynosi 200 tys. złotych.

Właściwość terytorialna sądów powszechnych dla adresów podanych powyżej:

Gdańsk, ul. Polna: Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe i Sąd Okręgowy w Gdańsku

Łódź, ul. Pilotów: Sąd Rejonowy Łódź-Śródmieście i Sąd Okręgowy w Łodzi

Kraków, ul. Pawia: Sąd Rejonowy Kraków-Śródmieście i Sąd Okręgowy w Krakowie

Fragment pozwu

Sąd	[A. NAZWA SĄDU]
w	[B. NAZWA MIASTA]
Wydział	[C. NAZWA WYDZIAŁU]
Powód:	
.....	[D. IMIĘ I NAZWISKO]
Pozwany:	
.....	[E. IMIĘ I NAZWISKO]
Wartość przedmiotu sporu [F.]:	złotych
POZEW O ZACHOWEK	

Na podstawie: g.infor.pl [we fragmencie pominięto daty i adresy]

Przepisy prawne z kodeksów obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej

Przepis 1. Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy: [...] o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych [...].

Przepis 2. Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

Przepis 3. Powództwo z tytułu dziedziczenia, zachowku [...] wytacza się wyłącznie przed sąd ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy. [...]

Przepis 4. Zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału (zachówek).

Dz.U. [...], nr 43, poz. 296, z późn. zm.; Dz.U. [...], nr 16, poz. 93, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Na podstawie podanych informacji oraz przytoczonych przepisów prawnych uzupełnij fragment pozwu osoby pominiętej w testamencie – wpisz właściwe nazwy (A., B. i C.), imiona i nazwiska (D. i E.) oraz wartość przedmiotu sporu (F.).

- A. Nazwa sądu –
- B. Nazwa miasta –
- C. Nazwa wydziału –
- D. Imię i nazwisko powoda –
- E. Imię i nazwisko pozwanego –
- F. Wartość przedmiotu sporu w złotych –

Zadanie 24. (0–2)

Logo

Fragment aktu prawnego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 4.1. Obowiązane do udostępniania informacji [...] są władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, w szczególności:

- 1) organy władzy publicznej,
- 2) organy samorządów gospodarczych i zawodowych [...].

Dz.U. 2001, nr 112, poz. 1198, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

24.1. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Ustawa, której fragment przytoczono, precyzuje przepis *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*:

- A. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.
- B. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne.
- C. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu.
- D. Zapewnia się wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się.

24.2. Podaj pełną nazwę odpowiadającą skrótcowi zapisanemu w logo.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.	24.1	24.2.
	Maks. liczba punktów	3	1	1
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 25. (0–1)

Fragmenty dokumentu międzynarodowego dotyczącego praw i wolności człowieka

[U]znając, że zgodnie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka ideał wolnej istoty ludzkiej [...] może być osiągnięty tylko wówczas, kiedy zostaną stworzone warunki pozwalające każdemu na korzystanie z praw [...], [Państwa Strony] zgodziły się na następujące artykuły: [...]

Art. 6.1. Każda istota ludzka ma przyrodzone prawo do życia. [...]

Art. 19.2. Każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyrażania opinii [...].

Art. 21. Uznaje się prawo do [...] [pokojuowego] zgromadzania się. [...]

Art. 28.1. Powołuje się Komitet Praw Człowieka [...].

Dz.U. [...], nr 38, poz. 167.

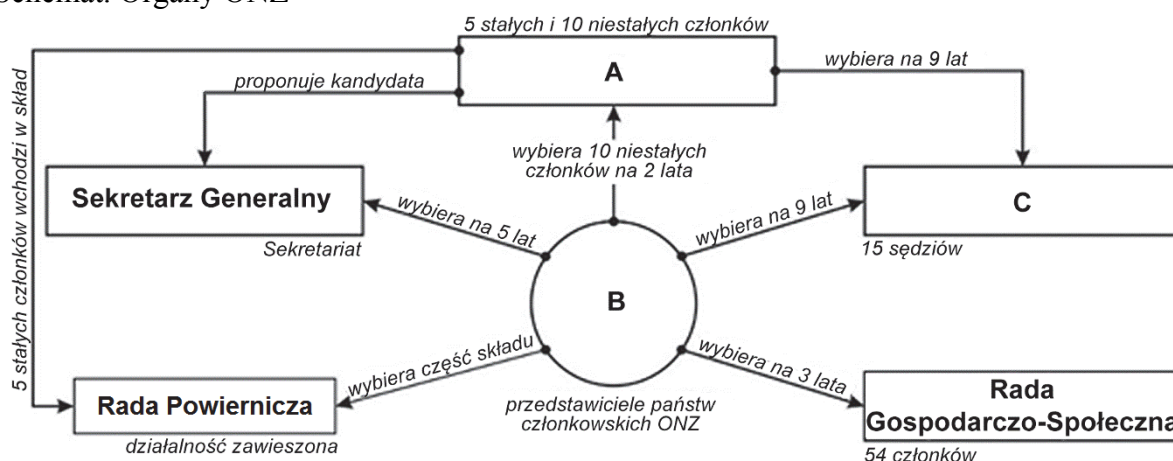
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Dokument, w którym zamieszczono przytoczone przepisy prawne, to

- A. Karta Narodów Zjednoczonych.
- B. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- C. Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych.
- D. Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych.

Zadanie 26. (0–2)

Schemat. Organy ONZ

Na podstawie: unic.un.org.pl

Podaj nazwy organów oznaczonych na schemacie literami (A, B i C).

- A.
- B.
- C.

Zadanie 27. (0–3)

Fragment umowy międzynarodowej

Art. 5. Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim[,] i dlatego zgadzają się, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy

artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując niezwłocznie, samodzielnie jak i w porozumieniu z innymi Stronami, działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej [...].

Dz.U. [...], nr 87, poz. 970.

O polityku

Jens Stoltenberg – norweski ekonomista i polityk;
lider Partii Pracy w latach 2002–2014;
premier w latach 2000–2001 i 2005–2013.

Fragment mapy politycznej Europy

Na podstawie: www.worldatlas.com

27.1. Uzupełnij tekst – wpisz pełną polską nazwę organizacji międzynarodowej (A.), rok (B.) i nazwę funkcji (C.).

Przytoczony przepis prawny pochodzi z aktu prawnego, na mocy którego funkcjonuje (A.) Organizacja ta powstała w (B.) roku. Polityk przedstawiony w materiale źródłowym pełni od 2014 roku funkcję (C.) tej organizacji.

27.2. Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Państwo ubiegające się o członkostwo w organizacji, której dotyczy pierwszy materiał źródłowy, oznaczono na mapie numerem 4.	P	F
2.	W 1999 roku do organizacji, której dotyczy pierwszy materiał źródłowy, przystąpiły Polska oraz państwa oznaczone na mapie numerami 2 i 3.	P	F
3.	Państwo niebędące członkiem organizacji, której dotyczy pierwszy materiał źródłowy, oznaczono na mapie numerem 1.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	25.	26.	27.1.	27.2.
	Maks. liczba punktów	1	2	2	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 28. (0–1)

Fotografia. Obrady jednej z instytucji Unii Europejskiej

www.[...].eu

O jednej z instytucji Unii Europejskiej

[...] [J]est pojedynczym podmiotem prawnym, ale zbiera się w 10 różnych składach – zależnie od tematu, który ma omawiać. [...] W posiedzeniach [...] uczestniczą przedstawiciele każdego z państw członkowskich [...]. Mają oni prawo podejmować zobowiązania w imieniu swojego rządu i brać udział w głosowaniu. Na posiedzenia [...] są też zapraszani komisarze odpowiedzialni za omawiane dziedziny. Zapraszani są także przedstawiciele Europejskiego Banku Centralnego, jeżeli to oni wszczęli procedurę ustawodawczą.

www.[...].europa.eu

Rozstrzygnij, czy materiały źródłowe dotyczą tej samej instytucji Unii Europejskiej. Swój wybór uzasadnij, odnosząc się do tych materiałów.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –
.....
.....
.....
.....

Zadanie 29. (0–2)

O polityce zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL) w XXI wieku

[Jak współczesne *soft power* (miękką siłą), tak i] stabilność dawnego systemu trybutarnego opierała się właśnie na dobrym wizerunku Chin i przekonaniu o ich kulturowym i cywilizacyjnym potencjale, czerpanie z którego, mimo zagrożeń związanych z asymetrią potencjałów, przynosi innym niebagatelne korzyści. [...] Asymetryczność relacji,

w przeciwieństwie do modelu historycznego, jest [współcześnie] nieformalna, można ją jednak zauważyć na przykładzie umów o współpracy lub pomocy gospodarczej, podpisywanych przez Chiny ze słabszymi państwami sąsiednimi. Choć utrzymana jest [...] równość i suwerenność obu stron tych porozumień, ich konkretne zapisy wyraźnie wskazują na przyjmowane role: państw sąsiednich jako korzystających z chińskiej przyjaźni i pomocy oraz Chin jako dobrego mocarstwa regionalnego, które szanuje inne państwa i dba o nie. [...] To Chiny udzielają pożyczek, inwestują czy jednostronnie zmniejszają cła w handlu dwustronnym, stając się jednym z najważniejszych zewnętrznych źródeł finansowania dla takich państw jak Nepal, Sri Lanka czy Mjanma. [...] Za trybut, czyli mający znaczenie przede wszystkim symboliczne jednostronnie narzucony warunek utrzymywania dwustronnych relacji z Pekinem, może natomiast być dziś uważany wymóg uznawania zasady jednych Chin [...].

Region Azji i Pacyfiku w latach 1985–2015. Ciągłość i zmiana w regionalnym systemie międzynarodowym,
red. A. Jarczevska, J. Zajączkowski, Warszawa 2016, s. 86–88.

29.1. Odnosząc się do faktografii, wyjaśnij kwestię – podkreślonego w tekście – warunku utrzymywania stosunków dyplomatycznych z ChRL.

.....

.....

.....

.....

.....

29.2. Podaj dwa argumenty świadczące o tym, że wskazane w tekście umowy przynoszą korzyści także ChRL.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	28.	29.1.	29.2.
	Maks. liczba punktów	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 30. (0–2)

O działaniach polskich oddziałów w państwach Azji

Opis A. Z nowym charakterem działań przyszło się zmierzyć [...] w lutym 2004 roku. [...] Największym wyzwaniem [...] było powstanie Armii Mahdiego Muktady as-Sadra. Polskie plutony [...] przez kilka dni były oblegane przez sadrystów oraz bojowników Al-Kaidy i czeczeńskich.

Opis B. Polacy stacjonowali m.in. w Kabulu, Ghazni, Kandaharze, [...] przejęli odpowiedzialność za prowincję Ghazni, w której pozostali do końca 2013 roku. Nasi żołnierze walczyli z talibami, odbudowywali prowincję Ghazni, pomagali szkołom, szpitalom i sierocińcom.

„Obronność. Zeszyty Naukowe” 2014, nr 1(9); www.polskieradio.pl

Fragment mapy politycznej Azji

www.worldatlas.com

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu działań dopisz nazwę państwa, w którym były one prowadzone, oraz numer, którym oznaczono to państwo na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		

Zadanie 31. (0–12)

Wybierz jeden spośród podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Aktywność społeczności lokalnej to nie tylko udział w wyborach organów samorządu gminnego – scharakteryzuj inne formy wpływu tej społeczności na funkcjonowanie organów gminy oraz na decyzje dotyczące gminnej wspólnoty samorządowej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Temat 2.

Porównując tryb wyboru i kompetencje Sejmu RP i Senatu RP, uzasadnij, że obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej rozwiązania prawne są zgodne z przedstawioną analizą.

O bikameralizmie w Rzeczypospolitej Polskiej

Pozycję ustrojową każdego organu państwa zawsze w poważnym stopniu określa zakres jego uprawnień. W przypadku Senatu RP nie są one zbyt wielkie, ale z pewnością są specyficzne, czy swoiste w porównaniu z uprawnieniami Sejmu RP. Ich analiza dowodzi, że [...] [obowiązująca] konstytucja nie optuje [...] za modelem parlamentu, którego izby są funkcjonalnie równoprawne. Mamy więc do czynienia z modelem dwuizbowości zróżnicowanej, w każdym razie nierównorzędnej.

Prawo konstytucyjne, red. Z. Witkowski, Toruń 2002, s. 271.

Temat 3.

Scharakteryzuj system ochrony praw człowieka i obywatela Rady Europy oraz Unii Europejskiej – dokumenty dotyczące tych praw, instytucje stojące na straży ich przestrzegania oraz możliwości ich dochodzenia przez obywateli państw członkowskich tych organizacji.

Fragmenty formularza skargi do jednego z trybunałów międzynarodowych

Przedmiot skargi

Wszystkie informacje dotyczące stanu faktycznego, podnoszonych zarzutów oraz wyczerpania krajowych środków odwoławczych, a także zachowania terminu 6 miesięcy (art. 35 ust. 1 Konwencji) powinny zostać zawarte w tej części formularza (części E, F i G). Te części formularza muszą zostać wypełnione, nie wystarczy również odwołać się do informacji zawartych na załączonych kartkach. Zobacz: artykuł 47 § 2 Regulaminu Trybunału, dokument „Wszczęcie Procedury” na stronie internetowej Trybunału (w języku angielskim i francuskim), jak również dokument „Jak wypełnić formularz skargi”.

E. Opis stanu faktycznego

56.

F. Opis zarzucanych naruszeń Konwencji i/lub Protokołów wraz z uzasadnieniem

59. Powoływany artykuł	Uzasadnienie

G. Zgodność z kryteriami dopuszczalności wynikającymi z artykułu 35 § 1 Konwencji

W odniesieniu do każdego z zarzutów proszę wskazać, że wykorzystano skuteczne środki odwoławcze w kraju oraz wskazać datę, w której ostateczne orzeczenie (decyzja) krajowe zostało ogłoszone i doręczone, w celu ustalenia, że zachowany został termin sześciu miesięcy.

61. Zarzut(y)	Wykorzystane środki odwoławcze wraz z datą ostatecznych orzeczeń

www.echr.coe.int

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	30.
	Maks. liczba punktów	2
	Uzyskana liczba punktów	

WYPRACOWANIE

na temat nr

[illegible]

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	31.
	Maks. liczba punktów	12
	Uzyskana liczba punktów	

Blank area with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank area with horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Arkusze do pobrania: arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: sklepmaturalny.pl

